

10.09.2024

Стрембицька Л.А.

Морфологія й орфографія

українська мова 8 клас

Мета: повторити, поглибити знання учнів про частини мови; актуалізувати знання учнів про основні орфограми, вивчені в попередніх класах; розвивати мовне чуття; удосконалювати вміння знаходити й виправляти помилки на вивчені правила; виховувати любов до природи.

- Який розділ науки про мову вивчає частини мови?
- Скільки частин мови є в українській мові?
- Які з них є самостійними (повнозначними)?
- Які частини мови є службовими? Назвіть їхні службові функції.
- Який розділ науки про мову вивчає правильне написання слів?
- Як дослівно перекладається грецьке слово орфографія?
- Визначити орфограми в словах осінній, м'ята, переливається. Що таке орфограма?
- Що таке орфографічне правило?

Проблемне завдання.

Визначте правильну форму. Які правила треба застосувати для вибору правильної форми слова?

I варіант: полють чи полять; стелють чи стелять; клеють чи клеять.

II варіант: столу — стола; двору — двора; варіанта — варіанту.

Орфографічний практикум.

Вставте пропущені букви. Виділіть у словах орфограми.

Рождаєт..ся м..лодія осін..я і м'яко на пл..че кладе кр..ло. (Б.

Олійник) Сипл..т..ся, ос..па..т..ся листя, горбляться б..рези, плаче і

посміха..т..ся крізь сл..о-зи осінь. (М. Стельмах) Є щастя в кожній боро..ьбі, коли м..та бл..зька, ясна. (Я. Воронько)

Розподільний диктант

Розподілити на три групи числівники: прості, складні, складені.

Кількасот, п'ятий, сто, тридцять сім, нуль цілих тридцять п'ять сотих, два, обидва, дванадцять, п'ять, сто вісімдесят шість, дев'яносто, дві п'яті.

Пояснювальний диктант

Записати речення, знайти займенники, визначити розряд за значенням, провідміняти вона, свій.

Без ядра горіх ніщо, як і людина без серця. Мудрим ніхто не вродився, а навчився. Весна ледачого не любить, вона проворного голубить. Кожна лисичка свій хвостик хвалить.

Творче конструювання

Доповнити загадки займенниками, визначити їх граматичні ознаки, синтаксичну роль.

1. Чорна корова ... світ поборолася.
2. Що коло ... біжить, а не дожене?
3. У ... зимою білим цвітом сад зацвів, неначе літом.
4. Сама холодна, а ... припіка.
5. ... пряжі нема в продажі?
6. ... завжди правду каже?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Записати речення. У кожному з речень над словами підписати частини мови самостійні та службові.

Журавлі лишають гнізда, холодком дихнули хмари. (Б.Олійник.)
Зажурився на гнізді останній лелека, десь і він уже зібрався у краї далекі. (Л.Климчук.)
Над ланами, гей, над ланами пролітали гуси клинами. (А.Качан.)
Перепілка скаче боса і чогось печально просить: "Підпадьом". (К.Дужа.)
О дикі гуси! Ваш політ колись мене погнав у світ. (В.Незвал.)
Он іволги грають на флейтах, сховавшись на сивій вербі. (Б.Дегтярьов.)

